DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY, CHHATRAPATI SAMBHAJINAGAR.

Circular / Acad Sec./ UG /CBCS/ III Yr Curri./Affi. Col./ 2024.

It is hereby inform to all concerned that, on the recommendation of Dean of Faculty of Humanities; **the Academic Council at it's Meeting held on 08th April, 2024 has accepted the "*following Subject wise revised Curriculum at UG Level* as per *Choice Based Credit & Grading System*" *for all concerned affiliated colleges*** under the Faculty of Humanities.

Sr. No.	UG/PG Course Curriculum Name	Semester
01.	B. A. Third Year as per CBCS [Marathi] for Colleges	Vth & VIth
02.	B. A. Third Year as per CBCS [Hindi] for Colleges	Vth & VIth
03.	B. A. Third Year as per CBCS [English] for Colleges	Vth & VIth
04.	B. A. Third Year as per CBCS [Urdu] for Colleges	Vth & VIth
05.	B. A. Third Year as per CBCS [Pali & Buddhism] for Colleges	Vth & VIth
06.	B. A. Third Year as per CBCS [Arabic] for Colleges	Vth & VIth
07.	B. A. Third Year as per CBCS [Sanskrit] for Colleges	Vth & VIth
08.	B. A. Third Year as per CBCS [Political Science] for Colleges	Vth & VIth
09.	B. A. Third Year as per CBCS [Public Administration] for Colleges	Vth & VIth
10.	B. A. Third Year as per CBCS [Economics] for Colleges	Vth & VIth
11.	B. A. Third Year as per CBCS [History] for Colleges	Vth & VIth
12.	B. A. Third Year as per CBCS [Sociology] for Colleges	Vth & VIth
13.	B. A. Third Year as per CBCS [Geography] for Colleges	Vth & VIth
14.	B. A. Third Year as per CBCS [Psychology] for Colleges	Vth & VIth
15.	B. A. Third Year as per CBCS [Thouhgts of Mahatma Phule & Dr. B. R. Ambedkar] for Colleges	Vth & VIth
16.	B. A. Third Year as per CBCS [Islamic Studies] for Colleges	Vth & VIth
17.	B. A. Third Year as per CBCS [Military Science] for Colleges	Vth & VIth

Pp--2--

18.	**B. A. Third Year as per CBCS [Philosophy] for Colleges**	**Vth & VIth**
19.	**B. A. Third Year as per CBCS [National Cadet Corps (NCC)] for Colleges**	**Vth & VIth**

This is effective from the Academic Year 2024-25 and Onwards as per appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University campus,
Chhatrapati Sambhajinagar-431 004.
Ref. No. SU/UG-III Yr/ Affi.Coll./
CBCS Curri/ 2024/26897-906

Date: 24.05.2024.

Deputy Registrar,
Academic.

****

Copy forwarded with compliments to:-

1] **The Principal, all concerned affiliated colleges,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajinagar.

2] **The Director,** University Network & Information Centre, UNIC, with **a request to upload this Circular on University Website.**

Copy to :-

1] **The Director, Board of Examinations & Evaluation,**
2] **The Sec. Officer, [Concerned Unit] Exam. Branch,**
3] The Section Officer, [Eligibility Unit],
4] The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,
5] The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,
6] The In-charge, [E-Suvidha Kendra],
7] The Public Relation Officer,
8] The Record Keeper,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajinagar.

-=**=-

DrK*240524/-

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,

Chh. Sambhajinagar

Subject: - SANSKRIT

Revised Syllabus of B.A. Third Year

CHOICE BASED CREDIT AND GRADING SYSTEM (CBGCS)

(Effective from 2024-25)

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajinagar

CHOICE BASED CREDIT AND GRADING SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Third Year (V Sem.)

Paper	Subject/ Programme	Paper Code	Title of the Paper	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures Per Week	Total Lectures	Theory	Tutorials / Practical / Project	Total Marks	Teaching	Tutorials / Practical / Project	Total
P-IX	DSC-01	SANBA - 09	1)नाट्यक्षण व नाटक	Discipline specific	04	60	40	10	50	2.5	0.5	3
	DSC-02		2)व्याकरण									
P-X	SEC-	SANBA - 10	संस्कृतसंवा-दकौशलम्	Skill enhancement course	04	60	40	10	50	2.5	0.5	3
P-XI	Generic Elective	SANBA - 11	वैदिक साहित्य परिचय	Generic Elective	04	60	40	10	50	2.5	0.5	3
					12	180	120	30	150	7.5	1.5	9

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajinagar

CHOICE BASED CREDIT AND GRADING SYSTEM

B.A. (Bachelor of Arts)

B. A. Third Year (VI Sem.)

Paper	Subject/ Programme	Paper Code	Title of the Paper	Course Type	Lectures		Marks			Credits		
					Lectures Per Week	Total Lectures	Theory	Tutorials / Practical / Project	Total Marks	Teaching	Tutorials / Practical / Project	Total
P-XII	DSC-1	SANBA - 12	1.नाटक – अभिज्ञान-शाकुन्तलम्	Discipline specific	04	60	40	10	50	2.5	0.5	3
	DSC-2	SANBA -	2.साहित्यशास्त्र									
P-XIII	SEC-	SANBA-13	तत्त्वज्ञान	Skill enhancement course	04	60	40	10	50	2.5	0.5	3
P-XIV	Generic Elective-	SANBA - 14	संस्कृत नाटके व नाटककार	Generic Elective	04	60	40	10	50	2.5	0.5	3
					12	180	120	30	150	7.5	1.5	9

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र-पाचवे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- DSC-1

नाट्यलक्षण व नाटक

पेपर कोड-SAN BA 09

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1. नाट्यशास्त्रानुसार नाटकाची लक्षणे
2. महाकवी कालिदास विरचित अभिज्ञानशाकुन्तलम् अंक- 1 ते 3

उद्दिष्टे -

1. शास्त्रशुध्द नाट्यलक्षणांचा नाट्यशास्त्रानुसार अभ्यास करणे.
2. अभिज्ञानशाकुन्तलम् नाटकातील तत्कालीन सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक मूल्ये व आचार तत्त्वांचे आदर्श यांचे अध्ययन करणे.
3. कालिदासाच्या संवादचातुर्याचे, सौंदर्यवर्णन कौशल्याचे, व्यक्तिरेखांच्या स्वभाव वैशिष्ट्यांचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ सूची :-

1. नाट्यशास्त्र (भरतमुनी) - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी.
2. दशरूपकविधान - प्रा. र.प. कंगले, साहित्य संस्कृती मंडळ.
3. अभिज्ञानशाकुन्तलम् (मराठी) रा. शं. वाळिंबे .
4. अभिज्ञानशाकुन्तलम् - गंगा संस्कृत हिन्दी व्याख्योपेतम डॉ. गंगासागर राय चौखम्बा.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र-पाचवे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- DSC- 2

व्याकरण (सन्धिप्रकरणम्)

पेपर कोड-SAN BA ----

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1. लघुसिध्दांतकौमुदी सन्धिप्रकरण - अच् सन्धि
2. लघुसिध्दांतकौमुदी सन्धिप्रकरण - हल् सन्धि

उद्दिष्टे-

1. सन्धि अध्ययनाशिवाय संस्कृत विषयाचे अध्ययन होऊ शकत नाही म्हणून सन्धिचे अध्ययन करणे.
2. सन्धि अध्ययनाने भाषेचे आकलन सहज होते.

संदर्भग्रंथ सूची :-

1. लघुसिध्दान्तकौमुदी - आशुबोधिनी हिन्दी व्याख्येसह, आचार्य डॉ. सुरेन्द्र देव ,चौखम्बा पब्लिशर्स.
2. लघुसिध्दान्तकौमुदी - गीताप्रेस गोरखपूर.
3. लघुसिध्दान्तकौमुदी - म. दा. साठे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र-पाचवे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- SEC

संस्कृतसंवादकौशलम्

पेपर कोड-SAN BA -10

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1.परिचयः (मम / भवतः / भवत्याः), सः / सा / तत् / एषः / एषा / एतत्, ग्रन्थालयः

अहम् / भवान् / भवती / त्वम्

2.आम् / न / किम् ?, अस्ति / नास्ति,

अत्र / तत्र / कुत्र / अन्यत्र / सर्वत्र / एकत्र, षष्ठीविभक्तिः

3.पुरतः / पृष्ठतः / वामतः / दक्षिणतः / उपरि / अधः / अन्तः

आवश्यकम् / मास्तु / पर्याप्तम् / धन्यवादः,

वर्तमानकालः (लट्लकारः) ,कः किं करोति ?

संदर्भग्रंथ सूची :-

1)भाषाप्रवेश: प्रथम: भाग: - संस्कृतभारती नवदेहली

2) Teach Yourself Samskrit संस्कृतस्वाध्यायः प्रथमा दीक्षा सम्भाषणम्

- सम्पादकः चेम्पटि कुटुम्बशास्त्री, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थानम् नव देहली

3) Teach Yourself Samskrit संस्कृतस्वाध्यायः प्रथमा दीक्षा वाक्यव्यवहारः

- सम्पादकः चेम्पटि कुटुम्बशास्त्री, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थानम् नव देहली

4) संस्कृतं वदतु - संस्कृतभारती – कोङ्कणप्रान्तः अभ्युदयप्रतिष्ठान, टिळकरोड, ब्राह्मणसभासमीपे, डोंबिवली (पूर्व), ठाणे, महाराष्ट्रराज्यम् ।

5) संस्कृत स्वयं-शिक्षक - श्रीपाद दामोदर सातवलेकर, राजपाल एण्ड सन्ज़, कश्मीरी गेट, दिल्ली

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र-पाचवे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- GE

वैदिक साहित्य परिचय

पेपर कोड-SAN BA -11

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1. वेद शब्दाचा अर्थ
2. ऋग्वेद परिचय
3. यजुर्वेद परिचय
4. सामवेद परिचय
5. अथर्ववेद परिचय
6. शिक्षा, कल्प, व्याकरण, छंद , ज्योतिष, निरुक्त या सहा वेदांगांचा परिचय.

उद्दिष्टे

1. वैदिक साहित्याचा परिचय करून देणे
2. विश्वातील सर्व प्राचीन ग्रंथ असलेल्या ऋग्वेदाचा परिचय
3. गद्यात्मक यजुर्वेदाचा परिचय
4. सामवेद व अथर्ववेद व वेदांगांचा परिचय

संदर्भ ग्रंथ सूची

1 संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास - डॉ. करंबेळकर

2. वैदिक साहित्य एवं संस्कृती- वाचस्पती गिरोला चौखंबा प्रकाशन, वाराणसी

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र- सहावे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- DSC -1

नाटक (अभिज्ञानशाकुन्तलम्)

पेपर कोड- SAN B.A. 12

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

- महाकवी कालिदास विरचित अभिज्ञानशाकुन्तलम् अंक- 4 ते 7

उद्दिष्टे-

1. कालिदासाच्या कल्पना शक्तीचा परिचय.
2. कालिदासाच्या वर्णन शैलीचा परिचय.
3. संस्कृत साहित्यातील मूर्धन्य ग्रंथ अभिज्ञानशाकुन्तलम् या नाटकाचा अभ्यास करणे.
4. स्वभावपरिपोष, भाषेचे सौष्ठव इत्यादीचे कालिदासांच्या लेखनशैलीचे अभिज्ञानशाकुन्तलम् द्वारे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ सूची

1. अभिज्ञानशाकुन्तलम् - रमा संस्कृत टिका व अनुवाद डॉ. रमाशंकर त्रिपाठी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

2. अभिज्ञानशाकुन्तलम् (मराठी) नीला सोमलवार - अमरावती

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र- सहावे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- DSC - 2

साहित्यशास्त्र

पेपर कोड- SAN B.A. .....

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1. काव्यप्रकाश - उल्लास- 1
2. काव्यसंप्रदाय परिचय रस, वक्रोक्ती, ध्वनी, अलंकार, रीती या संप्रदायांचा परिचय.
3. काव्यप्रकाश - उल्लास- 9 ,10

(1.यमक 2.अनुप्रास 3.उपमा 4.उत्प्रेक्षा 5.रूपक 6.श्लेष 7.अर्थान्तरन्यास 8.विभावना 9.विशेषोक्ति 10. अतिशयोक्ति)

उद्दिष्टे -

1. काव्य व काव्यशास्त्राचे स्वरूप समजावून घेणे.
2. साहित्याचे अध्ययन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अलंकाराची ओळख करून देणे.
3. अलंकारांच्या अध्ययनाने साहित्याचा उत्तम रसास्वाद घेता येणे शक्य होते.

संदर्भग्रंथ सूची :-

1. अलंकारामोद - डॉ. महाप्रभुलाल गोस्वामी, चौखम्बा प्रकाशन.
2. संस्कृत अलंकार शास्त्र का समन्वित इतिहास - अनिरुध्द जोशी, अजन्ता पब्लिकेशन, जवाहर नगर , दिल्ली.
3. काव्यप्रकाश - मम्मट विरचित, मंगरुलकर, डॉ. अर्जुन वाडकर.
4. काव्यप्रकाश - डॉ. सत्यव्रत सिंह चौखम्बा प्रकाशन.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र- सहावे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- SEC

तत्त्वज्ञान

पेपर कोड- SAN B.A. 13

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1. भारतीय तत्त्वज्ञानाचा सामान्य परिचय.
2. श्रीमद्भगवद्गीतेचा परिचय.
3. श्रीमद्भगवद्गीता - अध्याय 2 रा, विश्लेषणात्मक अध्ययन

उद्दिष्टे -

1. भारतीय संस्कृतीच्या अध्यात्मिक जीवनाचा परिचय.
2. श्रीमद्भगवद्गीतेतील तत्त्वज्ञानाचा अभ्यास करणे.

संदर्भग्रंथ सूची :-

1. श्रीमद्भगवद्गीता - चौखम्बा प्रकाशन
2. गीता प्रवचने - विनोबा भावे
3. भगवद्गीता जशी आहे तशी गीता प्रेस, गोरखपूर.
4. गीतारहस्य - लोकमान्य टिळक.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर

संस्कृत

बी.ए. तृतीय वर्ष सत्र - सहावे

CBCGS पद्धतीनुसार जून 2024 पासून लागू

अभ्यासक्रम- GE

संस्कृत नाटके व नाटककार

पेपर कोड- SAN B.A. 14

गुण 50 (लेखी-40, अंतर्गत मूल्यमापन-10)

1. महाकवी भासाचा परिचय व त्याच्या नाट्यचक्रातील तेरा नाट्यकृतींचा परिचय.
2. महाकवी कालिदासाचा परिचय व त्याच्या अभिज्ञानशाकुन्तलम्, मालविकाग्निमित्रम्, विक्रमोर्वशीयम् या नाट्यकृतींचा परिचय.
3. भवभूती व त्याच्या महावीरचरितम् व उत्तररामचरितम् या नाट्यकृतींचा परिचय.
4. शूद्रक कवी व मृच्छकटिक या प्रकरणाचा परिचय.
5. विशाखादत्त व मुद्राराक्षस नाटकाचा परिचय.

उद्दिष्टे -

1. समृद्ध अशा संस्कृत नाट्यपरंपरेचा अभ्यास करणे.
2. महाकवी कालिदास, महाकवी भास, भवभूती, शूद्रक, विशाखादत्त यांच्या नाट्यकृतींचा परिचय करून देणे.
3. संस्कृत नाटकांचे वेगळेपण अभ्यासणे.

संदर्भ ग्रंथ सूची :-

1. संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास - डॉ. करंबेळकर
2. अभिजात संस्कृत साहित्याचा इतिहास - डॉ. गौरी माऊलीकर
3. संस्कृत के नाटककार एवं उनके नाट्यकृतीया डॉ. गंगासागर राय चौखंबा प्रकाशन, वाराणसी